

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. Визначено наслідки використання логістичного підходу до управління матеріальними потоками на підприємстві, запропоновано напрями вдосконалення матеріальних та супутніх потоків на підприємствах. Систематизовано існуючі механізми планування та управління матеріальними потоками.

Аннотация. Определены последствия использования логистического подхода к управлению материальными потоками на предприятии, предложены направления совершенствования материальных и сопутствующих потоков на предприятиях. Систематизированы существующие механизмы планирования и управления материальными потоками.

Annotation. The consequences of using logistic approach to the management of material flows at an enterprise were identified, ways to improve material and related flows of enterprises were proposed. Available mechanisms for materials planning and management were systematized.

Ключові слова: матеріальні потоки, підприємство, механізми планування.

Використання логістичного підходу до управління матеріальними та супутніми потоками на підприємствах дозволяє оптимально здійснювати рух цих потоків та здійснювати функціонування підприємств. Сучасні економічні умови супроводжуються появою нових вимог до системи управління підприємством, його підсистемами, потоками та операціями. Удосконалення процесу управління матеріальними потоками є актуальним для всіх вітчизняних підприємств усіх галузей та масштабів бізнесу.

Підвищення ефективності здійснення матеріальних потоків можна здійснювати через якісне обслуговування клієнтів підприємств, через прогнозування перспектив функціонування логістичної системи підприємства, через максимальне задоволення потреб клієнтів із точки зору часу, надійності, комунікації і зручності. Кожний із цих елементів відіграє важливу роль. Відділи обслуговування споживачів, які переважно займаються вирішенням їх проблем і скарг, повинні контролюватися керівниками середнього та вищого рівнів.

Мета – запропонувати напрями вдосконалення матеріальних та супутніх потоків на підприємствах.

Дослідження процесу управління матеріальними потоками та прогнозування їх здійснення у перспективі розкриті в роботах Крикавського Є. В., Окландера М. А., Рязанова А. В., Вороненко А. А., Ушарової В. В. [1 – 5]. Проблемою є існування різних поглядів на процес удосконалення управління матеріальними потоками на підприємствах, а тому відсутній типовий перелік рекомендацій щодо цього.

Використання логістичного підходу до управління матеріальними потоками на підприємстві дозволяє:

1. Зорієнтувати діяльність підприємства на виконання вимог споживачів. Стає можливим ефективний перехід на малосерійне й індивідуальне виробництво.
2. Налаштувати партнерські відносини з контрагентами: постачальниками, партнерами, посередниками, споживачами, іншими організаціями.
3. Ліквідувати прості обладнання. Це забезпечується тим, що на робочих місцях постійно є необхідні для роботи сировина і матеріали.
4. Підвищити продуктивність праці.
5. Підвищити якість продукції, що випускається.
6. Оптимізувати виробничий цикл.
7. Вдосконалити технологію постачальницької, виробничої і збутової діяльності.
8. Мінімізувати витрати.

Напрями вдосконалення матеріальних потоків на підприємствах можна визначити такі [1; 2]:

а) оптимізація рівня запасів – одна з основних проблем ефективного функціонування підприємства. Утримання запасів вимагає відволікання фінансових коштів та трудових ресурсів. Аналіз досвіду деяких підприємств Західної Європи, що використовують сучасні логістичні методи організації виробництва (наприклад, систему "Канбан", логістичні концепції, дослідження діяльності конкурентів, світовий досвід), показує, що застосування логістики дозволяє зменшити виробничі запаси на 50 %;

б) скорочення втрат сировини і матеріалів. Будь-яка логістична операція може супроводжуватися потенційними втратами, а оптимізація логістичних операцій приведе до скорочення втрат;

в) підвищення ефективності використання виробничих і складських площ. Невизначеність потокових процесів змушує мати резервні додаткові площі. Наприклад, при проектуванні торгових оптових баз невизначеність потокових процесів змушує на 30 % збільшувати площі складських приміщень;

г) підвищення ефективності використання автомобільного парку підприємств, формування їх максимального завантаження та оптимізація маршрутів перевезень.

Запропоновані напрями вдосконалення матеріальних, фінансових та інформаційних потоків на підприємствах зображені на рисунку.

Рис. Напрями вдосконалення матеріальних, фінансових та інформаційних потоків на підприємствах

Ефективне управління потоками підприємства забезпечується такими шляхами, як оптимальна співпраця з постачальниками та споживачами; досягнення оптимальних рівнів витрат, сервісу; скорочення фінансових ризиків, стабілізацію фінансових показників діяльності підприємства; пошук нових джерел фінансування; вдосконалення управління вхідною та вихідною інформацією; підвищення рівня об'єктивності інформації; ефективне використання всіх видів ресурсів тощо.

Сучасна логістична практика розглядає питання управління лише тими матеріальними потоками, які входять до складу матеріального оборотного капіталу підприємства (сировини, матеріалів, напівфабрикатів, незавершеної продукції, готової продукції) [3]. Ці матеріальні потоки характеризуються регулярністю формування, великими обсягами та високою інтенсивністю порівняно з рухом матеріального основного капіталу, який не створює регулярних матеріальних потоків [4].

Існують такі механізми планування та управління матеріальними потоками [5]:

1. Використання логістичних концепцій.
2. Використання закордонного досвіду.
3. Якісне управління обслуговуванням споживачів.
4. Управління розподілом товарів із залученням посередників.
5. Своєчасне планування потреб у сировині та матеріалах.
6. Якісне планування та оптимізація виробничих процесів.
7. Інтегроване управління матеріальним потоком.
8. Управління ефективним використанням місць реалізації замовлень.
9. Управління кількісно-часовими параметрами виробництва.

10. Автоматизація системи логістичного управління дослідженнями, проектуванням, виробництвом та експлуатацією високотехнологічної продукції.

У цілому, принципова відмінність логістичного підходу до управління матеріальними потоками від традиційного полягає у виділенні єдиної функції управління розрізненими матеріальними потоками, а також у технічній, технологічній, економічній та методологічній інтеграції окремих ланок логістичного ланцюга в єдину систему, що забезпечує ефективне управління наскрізними матеріальними потоками.

Таким чином, було визначено наслідки використання логістичного підходу до управління матеріальними потоками на підприємстві, запропоновано напрями вдосконалення матеріальних та супутніх потоків на підприємствах. Також було систематизовано існуючі механізми планування та управління матеріальними потоками. Подальше дослідження необхідно спрямувати на розробку рекомендацій щодо підвищення ефективності фінансових та інформаційних потоків на вітчизняних підприємствах.

Наук. керівн. Мельникова К. В.

Література: 1. Економіка логістичних систем : монографія / М. Васелевський, І. Білик, О. Дейнека та ін. ; за заг. ред. Є. Криківського та І. Кубіва. – Львів : Національний університет "Львівська політехніка", 2008. – 596 с. 2. Окландер М. А. Логістика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / М. А. Окландер. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 346 с. 3. Рязанов А. В. Організація системи управління матеріальними потоками промислового підприємства / А. В. Рязанов // Актуальні проблеми

економіки. – 2012. – № 11. – С. 131–137. 4. Вороненко А. А. Використання логістики в управлінні підприємством [Електронний ресурс] / А. А. Вороненко. – Режим доступу : http://vikoristannya_logistiki_upravlinni_pidpriemstvom. – Назва з екрану. 5. Ушарова В. В. Логістика та оптимізація діяльності підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Ушарова. – Режим доступу : <http://www.vuzlib.org/articles/5366>. – Назва з екрану.